

Fekete Zoltán:

Megjegyzések egy Pilinszky-előadás elé

Benne a szemünkben az ember. Értem, nem értem, rákérdezek: fogalmaink vannak – vajon ez kárhozat vagy kegyelem? Mert hát mondhatom” csak estje lenne, lenne már közel...” És várok. Ez kvalitatív mozdulatlanság, mert feltételez. Gondolja az embert valami előtt. Vagy inkább a valamit gondolja az ember után? Mindegy. Szememben egy emberrel olvasom önmagam, ki én, ki ő, kik már egymásba nézve kérdezzük önmagunktól. Az írásképbbe rejtett arc - tükörkép. Belenézek, elolvasom, én vagyok, bárki, aki eléáll. A tükörképem vár, hogy felismerjem, hogy felismerjem, és „minden fájdalom lenne vége már”. Mert nem múlik az idővel, megmarad olyannak, amilyennek a szememben lévő megírta – mozdulatlannak.

Az idő, a múlandóság vékony hályog a szemünkre. Így látunk, - jól rosszul, nem tudom. Fogalmaink vannak – történet és teológia. A történet embere csupa aktivitás. A teologikus ember várakozik, mozdulatlan. Történet és teológia: kvantitatív mozgás és kvalitatív mozdulatlanság. Simone Weil-t idézve „latrokként tér és idő keresztjére vagyunk mi verve emberek.” A döntés jogát, hogy miről beszélhetünk, persze már rég elvesztettük, előbb, mint a Golgotán. A kimondható szó, hang hatalmas mégis megbabonáz, mert fülünkbe zúg a pusztába kiáltott szó: EHEIE. A jelen-lét auditív csábítása, a képzet hang fono-logikus csábítása Krisztus baljára szegez. Mintha, mikor embert mondunk, azt Isten ellenében tehetnénk. Mintha a nyelv ellenében mondhatnék bárkit is. Így: én a nem-nyelvben.